

Jaarverslag Vlaamse Ouderenraad · Lokaal

September 2021 – Augustus 2022

31 oktober 2022

Vlaamse Ouderenraad vzw — Broekstraat 49-53 — 1000 Brussel — www.vlaamse-ouderenraad.be

Inhoud

1. Uitvoering beheersovereenkomst & jaarprogramma	4
1.1. Regionale vormingen.....	4
<i>Boeiende vormingspakketten</i>	<i>4</i>
<i>Vorming dementievriendelijke gemeente</i>	<i>4</i>
<i>Vorming wonen</i>	<i>6</i>
<i>Vorming 'Sleutel aan het beleid'</i>	<i>6</i>
<i>Vorming 'Ouderen verkiezen inspraak in 2024'.</i>	<i>7</i>
1.2. Informatie en inspiratie	7
<i>Website www.ouderenraden.be</i>	<i>7</i>
<i>Magazine Actueel</i>	<i>10</i>
<i>Elektronische nieuwsbrief.....</i>	<i>11</i>
1.3. Onderzoek	11
<i>De barometer lokale ouderenraden.....</i>	<i>11</i>
1.4. Labo Ouderenbeleid	11
2. Interne werking	13
2.1. Coördinatie Vlaamse Ouderenraad · Lokaal en opvolging	13
<i>Personeel Vlaamse Ouderenraad · Lokaal</i>	<i>13</i>
<i>Commissie Lokale Ouderenbeleidsparticipatie.....</i>	<i>13</i>
<i>Strategisch overleg</i>	<i>14</i>
2.2. Vrijwilligerswerking	14
3. Conclusie	15
3.1. Resultaatsgebieden	15
3.2. Indicatoren beheersovereenkomst 2020 - 2025	16
3.3. Financieel verslag	17
4. Bijlagen	18

Vlaamse Ouderenraad · Lokaal informeert, inspireert en motiveert

Vlaamse Ouderenraad · Lokaal

De Vlaamse Ouderenraad is het inspraak- en adviesorgaan van de Vlaamse Regering. Als platform van ouderenorganisaties en deskundigen brengt de Vlaamse Ouderenraad ervaringen, competenties en signalen van ouderen samen, om van daaruit de maatschappelijke slagkracht van ouderen te versterken en een samenleving te bevorderen die actief ouder worden voor iedereen mogelijk maakt.

De Vlaamse Ouderenraad vindt het belangrijk om de inspraak van ouderen ook op lokaal vlak te ondersteunen en te versterken. Daartoe kreeg de Vlaamse Ouderenraad in 2015 een bijkomende erkenning als **partnerorganisatie ter ondersteuning van het inclusief lokaal ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen**. Activiteiten in het kader van deze erkenning lanceert de Vlaamse Ouderenraad onder de noemer Vlaamse Ouderenraad · Lokaal.

Vanuit Vlaamse Ouderenraad · Lokaal bieden we diverse vormen van ondersteuning om **leden van lokale ouderenraden te inspireren, te motiveren en concrete handvatten te geven om lokaal mee aan de slag te gaan**.

In dit jaarverslag blikken we terug op de activiteiten en realisaties in het zevende werkjaar sinds de lancering van Vlaamse Ouderenraad · Lokaal.

Het vormingsprogramma ‘bouwen aan een dementievriendelijke gemeente’ kon na de coronaperiode fysiek plaatsvinden. De barometer, de enquête waarmee we de werking van lokale ouderenraden in kaart brengen, werd opnieuw verwerkt. Voorts organiseerden we in samenwerking met VVSG en VUB de Labo’s Ouderenbeleid. Dat zijn uitwisselingssessies toegespitst op de drie belangrijke partners in het lokaal ouderenbeleid, namelijk de ambtenaren, de schepenen en de lokale ouderenraden. We startten dit werkjaar ook met de ontwikkeling van een nieuwe vorming ‘Ouderen verkiezen inspraak in 2024’, die in het voorjaar 2023 wordt uitgerold.

We willen hierbij iedereen bedanken die heeft bijgedragen tot de realisaties van de afgelopen periode. In het bijzonder danken we alle vrijwilligers die zich het afgelopen jaar hebben ingezet voor de regionale vormingen. Telkens opnieuw bewijzen jullie je als een sterke en gemotiveerde kracht voor de inspraak van ouderen in hun gemeente!

1. Uitvoering beheersovereenkomst & jaarprogramma

1.1. Regionale vormingen

Vlaamse Ouderenraad · Lokaal biedt vormingen aan voor leden van lokale ouderenraden. We richtten een *peergroep* op van ervaren vrijwilligers, die betrokken zijn bij of voeling hebben met het lokaal ouderenbeleid. Zij geven de vormingen aan verschillende regionale platformen ouderenbeleidsparticipatie (RPO's) en regionale afdelingen van ouderenverenigingen, waarbij vrijwilligers uit de diverse ouderenraden ook onderling ervaringen kunnen uitwisselen.

Boeiende vormingspakketten

De vormingspakketten ondersteunen de lokale ouderenraden om hun adviserend en beleidsbeïnvloedend werk nog krachtiger te maken. De vormingen worden ontwikkeld door Vlaamse Ouderenraad · Lokaal, telkens in samenwerking met ouderen, medewerkers van ouderenverenigingen en externe deskundigen.

Tot nog toe ontwikkelden we volgende vormingspakketten:

- In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen (2018) boden we een vorming over **memoranda** aan.
- Aan de ouderenweek 'Cultuur verbindt!' (2017), koppelden we een vorming over lokale **cultuurparticipatie**.
- Als reactie op de nieuwe samenstelling van heel wat lokale ouderenraden (2019), boden we een vorming rond **advieswerk en beleidsbeïnvloeding** op maat van nieuwe leden aan.
- Vertrekkend vanuit de oproep tot actie rond dementievriendelijke gemeenten gelanceerd door VVSG, ontwikkelden we een vorming over **dementievriendelijke gemeenten**. (2020 – 2022)
- 'Wat kan een gemeente doen om de woonsituatie van ouderen te verbeteren?', was de centrale vraag in de (digitale) vorming rond **wonen**. (2021)
- En verder staat een vorming '**Ouderen verkiezen inspraak in 2024**' in de stijgers. Hier nemen we de initiatieven onder de loep die ouderenraden kunnen opnemen in aanloop naar de nieuwe lokale verkiezingen in 2024.

Vorming dementievriendelijke gemeente

We ontwikkelden een vormingspakket over dementievriendelijke gemeenten. De vorming focust op hoe lokale ouderenraden aan de slag kunnen gaan met het 'Doe-boek dementievriendelijke gemeenten', dat VVSG in samenwerking met de Vlaamse Ouderenraad, het Expertisecentrum Dementie en de Vlaamse Alzheimerliga uitwerkte. Deze vorming is ook een mooi voorbeeld van hoe

beide partnerorganisaties (VVSG en Vlaamse Ouderenraad) elkaar kunnen versterken. Omwille van de coronacrisis werd deze vorming in 2020 uitgesteld, en in werkjaar 2021-2022 opnieuw gelanceerd na actualisatie van de inhoud. Ook werd er bekeken hoe de vorming digitaal kon gegeven worden. Uiteindelijk zijn de geplande momenten wel allemaal fysiek kunnen doorgaan.

In de vorming 'dementievriendelijke gemeente' gaan we op zoek naar hoe een lokale ouderenraad mee kan bouwen aan een dementievriendelijke gemeente, zowel door zijn bestuur aan te spreken als door zelf initiatieven op te zetten.

We gaven 15 vormingen 'Dementievriendelijke gemeenten' voor verschillende RPO's.

DATUM	AANVRAGER	VORMING
03/11/21	ISO Antwerpen (op trefdag)	Dementievriendelijke gemeenten
09/11/21	RPO Pajottenland + RPO Asse-Vilvoorde	Dementievriendelijke gemeenten
12/11/22	RPO Leuven + RPO Hageland	Dementievriendelijke gemeenten
14/03/22	RPO Brugge	Dementievriendelijke gemeenten
22/03/22	RPO Roeselare-Tielt	Dementievriendelijke gemeenten
28/03/22	RPO Meetjesland	Dementievriendelijke gemeenten
29/03/22	RPO Dendermonde	Dementievriendelijke gemeenten
29/03/22	RPO Kortrijk	Dementievriendelijke gemeenten
31/03/22	RPO Aalst	Dementievriendelijke gemeenten
31/03/22	RPO Waasland	Dementievriendelijke gemeenten
19/04/22	RPO Ieper-Veurne	Dementievriendelijke gemeenten
25/04/22	RPO Vlaamse Ardennen	Dementievriendelijke gemeenten
26/04/22	RPO Gent	Dementievriendelijke gemeenten
05/05/22	RPO Oostende-Diksmuide	Dementievriendelijke gemeenten
09/05/22	RPO Mechelen	Dementievriendelijke gemeenten

Met de 15 vormingsmomenten 'Dementievriendelijke gemeente' bereikten we **198 deelnemers**. Dit waren voornamelijk leden van ouderenraden, maar ook ambtenaren en schepenen toonden hun interesse en volgden de vorming. Na afloop van de vormingsmomenten vroegen we hoe de vorminggevers de vormingen hebben ervaren. Je kan het artikel daarover [hier](#) lezen.

Vorming wonen

Menswaardig wonen is een grondrecht. Er zijn lokaal heel wat uitdagingen, gezien veel woningen vandaag de dag niet voldoen aan de wensen en noden van de ouderen. Met de vorming willen we ouderenraden informeren en inspireren om bij te dragen aan de woonsituatie van ouderen in hun gemeente. In deze vorming reiken we hen hefboomen aan die inspelen op de belangrijke uitdagingen in het lokaal woonbeleid. De vorming verdiept drie uitdagingen: kwaliteitsvol wonen, betaalbaar wonen en divers woonaanbod.

De (digitale) vormingen over wonen vonden vorig werkjaar plaats. Op de trefdag van ISO-Antwerpen in 2021 werd de vorming fysiek aangeboden. Hier namen **20 mensen** aan deel.

03/11/21 ISO Antwerpen (op trefdag) Een sterk lokaal woonbeleid

Vorming 'Sleutel aan het beleid'

In de vorming 'Sleutel aan het beleid' gaan we dieper in op hoe ouderenraden een sterk(er) advies kunnen neerzetten. Tips en inspiratie voor de opbouw van een advies worden uitgewisseld. Ook het formaliseren ervan komt aan bod. Naast adviesverlening gaan we dieper in op beleidsbeïnvloeding via ervaringsuitwisseling tussen de deelnemers.

Gezien de coronacrisis werd deze vorming voor RPO Antwerpen-Noord verschillende keren uitgesteld. Ze vond uiteindelijk plaats op 22/05/22 voor **18 deelnemers**.

Als we de deelnemers over alle vormingsmomenten van september 2021 tot en met augustus 2022 samentellen bereikten we 236 deelnemers met de vormingen.

Vorming 'Ouderen verkiezen inspraak in 2024'.

Voor lokale ouderenraden zijn de verkiezingen een cruciaal moment. Niet alleen om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk oudere inwoners hun stem uitbrengen. Ouderenraden kunnen de verkiezingen ook aangrijpen om de noden van ouderen in de kijker te zetten met het oog op het lokale bestuursakkoord en de meerjarenplanning. Bovendien is het een sleutelmoment om de

inspraak van ouderen in de gemeente (opnieuw) structureel te verankeren doorheen de komende jaren. De nieuwe vorming van Vlaamse Ouderenraad · Lokaal helpt daarbij.

Proces vorming

Dit voorjaar zorgden we voor een verkenning en een inhoudelijke uitwerking van de vorming. Daartoe werd een werkgroep opgericht binnen de commissie lokale ouderenbeleidsparticipatie. Allereerst werd de focus van de vorming bepaald, rekening houdende met de actualiteit, zoals de afschaffing van de opkomstplicht,... We werkten de vorming inhoudelijk verder uit, en zijn binnen de RPO's op zoek gegaan naar sterke praktijkvoorbeelden, die we kunnen meenemen in de vorming. Vervolgens werden de kernboodschappen van de vorming opgesteld, die nu nog verder verfijnd worden met de werkgroep, RPO's, VVSG en De Wakkere Burger. In het najaar staat de didactische uitwerking op het programma, alsook het opleiden van de vorminggevers. Vanaf januari 2023 vindt de lancering en uitrol van de vorming plaats.

Voor ouderenraden die al eerder van start willen gaan met hun memorandum schreven we een artikel over hoe je ouderenraad een sterk memorandum kan schrijven. Je leest het [hier](#).

1.2. Informatie en inspiratie

Website www.ouderenraden.be

Eind 2018 lanceerde de Vlaamse Ouderenraad www.ouderenraden.be als website die de zichtbaarheid van de vele initiatieven van lokale ouderenraden wil versterken, de uitwisseling van goede praktijken tussen ouderenraden wil stimuleren, en mensen in ouderenraden gericht informeert. Met als slogan 'Inspiratie voor en door lokale ouderenraden' vervult de website verschillende functies.

De website:

- houdt bezoekers op de hoogte van actuele info over het lokaal ouderenbeleid.
- biedt achtergrondinfo, tips en tools om werk te maken van een lokaal ouderenbeleid.
- biedt inspirerende praktijkvoorbeelden vanuit het werkveld van de lokale ouderenraden.

- biedt de mogelijkheid om te reageren op artikels, kennis te delen en expertise op te bouwen.

Tussen september 2021 en augustus 2022 kende ouderenraden.be in totaal **16 536 unieke bezoekers**.

122 artikels in de kijker

De website biedt intussen 122 artikels ‘in de kijker’, waarin goede praktijken en interessante thema’s voor het lokale ouderenbeleid worden uitgediept. Het afgelopen jaar schreven we **33 nieuwe artikels**.

In navolging van de vorming ‘Bouwen aan een dementievriendelijke gemeente’ maakten we een dossier (een reeks aansluitende artikels) over dementievriendelijke gemeenten. Naar aanleiding van de toenemende digitalisering, maakten we een bundeling van inspirerende lokale voorbeelden die helpen om de digitale kloof te verkleinen. Nu de Vlaamse Ouderenraad ook instaat voor de regionale ondersteuning van de RPO’s en ISO’s weidden we ook daaraan enkele artikels. We integreerden de belangrijkste info over lokale ouderenbeleidsparticipatie vanop de website van de Vlaamse Overheid op ouderenraden.be

Een greep uit het aanbod aan nieuwe onderwerpen:

<i>Zorg en gezondheid</i>	- Dossier: een dementievriendelijke gemeente - Mechelen gaat mantelzorgers van mensen met dementie meer ontzorgen - Onze vorminggevers maken lokale ouderenraden wegwijs in dementievriendelijke gemeente Ik, jij, samen MENS: dementievriendelijke zorg in eenzelfde richting - Maak je gemeente dementievriendelijk - Regionaal expertisecentrum dementie Foton werkt met dementieconsulenten. -
<i>Leren en digitale inclusie</i>	- Alkense scholieren en ouderen ontmoeten elkaar tijdens digitaal project - Seniorsnet Vlaanderen organiseert workshops en lessenreeksen over digitalisering - Werkgroep seniorenraad Lovendegem organiseert Digitaal praatcafé - Dossier: de digitale sneltrein - 1 op 3 ouderen verkiest loket boven online

Werking ouderenraden

- Maak kennis met onze drie nieuwe regiomedewerkers
- Wat zijn RPO's en ISO's?
- Waarom ouderen betrekken bij het lokaal beleid?
- Inspraak van ouderen in coronatijden: hoe beleefden ouderenraden de pandemie? (obv barometerresultaten)

Welzijn en sociaal contact

- Ouderen bouwen mee aan zorgzame buurten
- Uitbouw van meer dan 100 zorgzame buurten
- Een sterk lokaal ouderenbeleid maak je niet alleen: Labo ouderenbeleid zet in op co-creatie

140 initiatieven in de inspiratiedatabank

Afgelopen jaar voegden we 40 nieuwe sterke lokale praktijken toe in de inspiratiedatabank.

Hieronder enkele voorbeelden:

Gemeenten redden levens met gele doos

Sinds kort kan een simpele, gele doos levens redden. Verschillende gemeenten bezorgden de zelfstandig wonende 65-plussers uit de buurt namelijk gratis een gele brooddoos. Ouderen moeten een formulier met hun medische informatie in de doos stoppen, en de doos bewaren in de koelkast. De 65-plussers kleven ook een sticker aan de binnenkant van hun voordeur, zodat hulpverleners weten dat ze een gele brooddoos met cruciale persoons-, contact-, en medische gegevens bezitten.

Mechelse ouderenraad verkleint digitale kloof via wandelzoektocht

Om inwoners van Mechelen wegwijs te maken met de smartphone of tablet, besloot het team 'digitale geletterdheid' van de Mechelse Ouderenraad om een wandelzoektocht te organiseren. De zoektocht laat de inwoners kennismaken met online routeplanning, het scannen van QR-codes, het nemen van foto's met de smartphone of het opzoeken van informatie.

In Heuvelland ontmoeten mensen elkaar dankzij 'De Soepkarre'

Mensen verbinden met een mok soep in hand? In Heuvelland kan het. De leden van de seniorenraad delen elke week soep uit in een Heuvellands dorp. Er ontstond er een samenwerking met De Pelgrim, een dagcentrum voor mensen met een mentale beperking. Soep maken is nu een van de zinvolle dagbestedingsactiviteiten van de mensen die overdag in De

*Lokaal dienstcentrum
en ouderenraad slaan
handen in elkaar.*

Pelgrim verblijven. De soep zelf wordt rondgebracht door enkele leden van de seniorenraad.

De seniorenadviesraad van Lichtervelde besloot recent om een open brief te schrijven naar alle gemeentelijke bankkantoren. De reden? De sluiting van de kantoren. Want dat heeft voor de ouderen in de gemeente grote gevolgen. De adviesraad vraagt banken om personeel ter beschikking te stellen om op bepaalde contactpunten persoonlijke begeleiding te voorzien. Met de open brief hoopt de seniorenadviesraad de banken en beleidsmakers aan te zetten tot actie.

Je vindt de volledige lijst van alle artikels en praktijken op www.ouderenraden.be, alsook in bijlage 1.

Magazine Actueel

De werking van Vlaamse Ouderenraad · Lokaal kreeg regelmatig aandacht in het magazine van de Vlaamse Ouderenraad, Actueel.

Volgende artikels werden gepubliceerd:

- *In een samenleving die snel evolueert, is een ouderenbehoefteonderzoek essentieel om noden tijdig te capteren* (Jaargang 22.4, oktober 2021)
- *Nieuwe vorming ‘Dementievriendelijke gemeenten’* (Jaargang 22.4, oktober 2021)
- *Nieuwe ondersteuning voor inspraak in de eigen gemeente* (Jaargang 23.1, januari 2022)
- *Vlaamse Ouderenraad organiseert eerste Labo Ouderenbeleid* (Jaargang 23.1, januari 2022)
- *Lokale dienstcentra hebben aandacht voor gezondheid van ouderen* (Jaargang 23.2, april 2022)
- *Maak kennis met onze drie nieuwe regiomedewerkers* (Jaargang 23.3, juli 2022)
- *Inspraak van ouderenraden in coronatijden. Hoe beleefden lokale ouderenraden de pandemie.* (Resultaten barometerbevraging) (Jaargang 23.3, juli 2022)
- *Een sterk lokaal ouderenbeleid maak je niet alleen. Labo ouderenbeleid zet in op co-creatie.* (Jaargang 23.3, juli 2022)
- *Onze vorminggevers maken lokale ouderenraden wegwijs in dementievriendelijke gemeenten* (Jaargang 23.3, juli 2022)

- *Alkense scholieren en ouders ontmoeten elkaar tijdens digitaal project 'Ze lijken elkaar al jaren te kennen' (Jaargang 23.3, juli 2022)*

Elektronische nieuwsbrief

Via de nieuwsbrief van de Vlaamse Ouderenraad werden de vormingen en de Labo's aangekondigd. Daarnaast kregen diverse nieuwe artikels 'in de kijker' op ouderenraden.be een vermelding in de nieuwsbrief, wat extra aandacht genereerde voor de content op deze website.

1.3. Onderzoek

De barometer lokale ouderenraden

Met de barometer brengt Vlaamse Ouderenraad · Lokaal de noden en evolutie van de werking van lokale ouderenraden in kaart over heel Vlaanderen. De resultaten geven een aantal trends weer die aangeven welke ondersteuningsmogelijkheden lokale ouderenraden verkiezen. Vlaamse Ouderenraad · Lokaal speelt hierop in.

Voor de vijfde keer verspreidden we deze bevraging naar de voorzitters van de ouderenraden en de voorzitters van de regionale ouderenoverlegplatformen. De resultaten geven de bevindingen weer van **167 lokale ouderenraden** (responsgraad: +60%), wat een merkbaar hoge respons is in vergelijking met de voorgaande jaren.

Om de resultaten van de barometer te communiceren wordt er werk gemaakt van drie artikels in Actueel, gevolgd door de publicatie van het volledige rapport. Het eerste artikel zoomde in op hoe lokale ouderenraden doorheen 2020 en 2021 hun rol speelden en betrokken werden tijdens de pandemie. Dit artikel vind je [hier](#), alsook in bijlage bij dit jaarverslag. Volgende artikels gaan in op de beleidsbeïnvloeding en de tevredenheid van de lokale ouderenraden over hun ondersteuning. Deze worden in de komende Actueels gepubliceerd.

1.4. Labo Ouderenbeleid

Een goede wisselwerking tussen lokale ouderenraden, lokale ambtenaren ouderenbeleid en schepenen voor ouderen heeft onmiskenbaar een positieve invloed op de kwaliteit van het lokaal ouderenbeleid. Tegelijk merken we dat de wederzijdse verwachtingen tussen die drie partners soms uiteenlopen, of dat ze anders tegen bepaalde aspecten van beleidsparticipatie aankijken. Daar willen we constructief mee aan de slag. Samen met VVSG brengen we de drie kernactoren samen voor ervaringsuitwisseling, waarbij de professoren en medewerkers van de Belgian Ageing Studies (VUB) de nodige wetenschappelijke onderbouwing aanreiken. Dit concept lanceerden we onder de term: Labo ouderenbeleid.

Het centraal thema van de Labo's is **'bouwen aan zorgzame buurten'**. We startten met een verkennende sessie rond zorgzame buurten om de uitdagingen, kansen, barrières te capteren die lokale besturen en ouderenraden zien bij het uitdenken en opzetten van initiatieven rond zorgzame buurten. Op basis van de verkennende Labo sessies werden de thema's voor de volgende sessies bepaald.

Tijdens de labo's zetten we voornamelijk in op gesprekstafels (uitwisselingsmomenten waarbij open vragen gesteld worden), inhoudelijke input door de VUB, netwerkmomenten en getuigenissen van hoe het er in de gemeentes aan toe gaat op vlak van zorgzame buurten. Vlaamse Ouderenraad en VVSG leidden het geheel in goede banen.

Er vonden 4 Labo's Ouderenbeleidsparticipatie plaats over twee thema's. We organiseerden de Labo's op centraal gelegen locaties:

- Labo 1 (2x) Zorgzame buurten: 8/11/21 in Leuven - 16/11/21 in Gent
- Labo 2 (2x) Participatie en co-creatie in je gemeente: 10/05/22 in Gent - 19/05/22 in Leuven

Over alle labo's heen bereikten we een **100-tal deelnemers**.

We blikten via een artikel in Actueel en op ouderenraden.be terug op de Labo's. De terugblik van het eerste labo, over bouwen aan zorgzame buurten vind je [hier](#). Een terugblik van het tweede labo, dat inzette op participatie en co-creatie vind je [hier](#).

Er zijn nog twee Labo's gepland in oktober 2022, die ingaan op het thema **Eenzaamheid**.

2. Interne werking

2.1. Coördinatie Vlaamse Ouderenraad · Lokaal en opvolging

Personeel Vlaamse Ouderenraad · Lokaal

Nadia Denayer en Laurane Berkein werken beiden deeltijds in duo-rol voor Vlaamse Ouderenraad · Lokaal.

Commissie Lokale Ouderenbeleidsparticipatie

De Commissie Lokale Ouderenbeleidsparticipatie:

- dient als klankbord voor overleg tussen alle relevante partijen in kader van de ondersteuning van de lokale ouderenbeleidsparticipatie, met name de erkende partnerorganisaties, de ISO's en de ouderenverenigingen.
- staat in voor de inhoudelijke opvolging en voorbereiding van adviezen rond beleid en trends die rechtstreeks verband houden met de lokale ouderenbeleidsparticipatie: o.a. het decreet lokaal bestuur, het decreet lokaal sociaal beleid, de verkiezingsparticipatie van ouderen met zorgnoden, initiatieven rond alternatieve vormen van lokale beleidsparticipatie, ...
- volgt samen met het overleg ouderenverenigingen en de andere relevante commissies in kader van het thema de voorbereiding van de sensibiliseringscampagne op.

De Commissie Lokale Ouderenbeleidsparticipatie kwam samen op 07/10/2021, 09/12/2021, 10/02/2022 en 05/05/2022. Op de agenda van dit werkjaar stonden volgende punten:

- Voorbereiding advies memorandum Vlaamse Ouderenraad lokale verkiezingen 2024
- Overheveling ondersteuning Regionale platformen Ouderenbeleidsparticipatie (RPO's) en Interregionale Stuurgroepen Ouderenbeleidsparticipatie (ISO's)
- Ontwikkeling vormingsaanbod voor ouderenraden (vorming 'dementievriendelijke gemeente', verkenning vormingsthema 'Ouderen verkiezen inspraak in 2024' – via werkgroep)
- Ouderenraden na corona
- Herwerking barometer 2022
- Opvolging Labo Ouderenbeleid
- Opzet onderzoek lokale ouderenbeleidsparticipatie
- Opvolging digitalisering

- Opvolging kopzorgencampagne
- Toekomst werking commissie lokale ouderenbeleidsparticipatie

Strategisch overleg

In het kader van de ondersteuning van de lokale ouderenbeleidsparticipatie is er een periodiek strategisch overleg tussen het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, de Vlaamse Ouderenraad, en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

2.2. Vrijwilligerswerking

De vrijwilligers die de Vlaamse Ouderenraad engageert spelen een essentiële rol in het vormingsprogramma. Doorgaans gaat het om ouderen met ervaring in het lokale ouderenbeleid en/of de beleidsparticipatie van ouderen.

De vrijwilligers worden actief begeleid en opgevolgd. Bij het aanbrengen van nieuwe vormingspakketten organiseren we zowel een inhoudelijke dag als een afzonderlijk demo-moment van de vorming, we houden terugkomdagen, en doen na elke vorming een tevredenheidsbevraging bij de deelnemers om terug te kunnen koppelen en bij te sturen waar nodig.

In totaal zijn er 16 vormingsbegeleiders, waarvan er 10 vormingsbegeleiders zijn waarop we in werkjaar 2021-2022 actief beroep konden doen. 6 mensen zetten hun vrijwilligerswerk tijdelijk on hold om persoonlijke redenen. 2 vrijwilligers zetten hun engagement stop.

3. Conclusie

Vlaamse Ouderenraad · Lokaal heeft zijn zevende werkjaar (september 2021 – augustus 2022) achter de rug.

Dit werkjaar rolden we de vorming ‘Bouwen aan een dementievriendelijke gemeente’ uit, we werkten onze communicatiekanalen verder uit, en hielden met de barometer vinger aan de pols bij lokale ouderenraden. Verder zagen de Labo’s Ouderenbeleid het levenslicht. Dit zijn uitwisselingssessies waarbij ambtenaren, schepenen en lokale ouderenraden met elkaar in gesprek gaan over het lokaal ouderenbeleid. Verder verwerkten we de barometer en kregen zo zicht op hoe ouderenraden de pandemie beleefden. Voorts bereidden we een vorming voor rond inspraak naar aanloop van de lokale verkiezingen 2024.

Een inhoudelijke uitdaging was om in te spelen op de evoluties op participatievlak in de gemeenten. Gemeentes hertekenen hun participatiebeleid, mede onder invloed van het verplicht op te stellen participatiereglement. Soms leidt dit tot een positieve dynamiek, in andere gevallen tot onzekerheid en ongerustheid. Met dit gegeven gaan we volgend werkjaar verder aan de slag. We nemen dit mee in de brochure die we dan zullen opmaken.

3.1. Resultaatsgebieden

In het concept van de leeftijdsvriendelijke gemeente staat de inspraak en participatie van ouderen centraal. Via Vlaamse Ouderenraad · Lokaal willen we ouderen stimuleren om te participeren aan het beleid in hun gemeente, en hen daarbij de nodige ondersteuning bieden. Concreet wilden we:

- de **participatie** van ouderen aan het lokale ouderenbeleid bevorderen
- een gedragen **visie** op de betrokkenheid van ouderen bij het lokale ouderenbeleid ontwikkelen
- **vormingen**, methodieken en werkinstrumenten ontwikkelen en aanbieden die de participatie van ouderen aan het beleid ondersteunen
- de **werking** van de lokale ouderenraden versterken
- de **uitwisseling en samenwerking** rond initiatieven en praktijkvoorbeelden op vlak van ouderenbeleidsparticipatie bevorderen
- aanzetten tot **initiatieven en acties** die de inspraak van ouderen in het beleid versterken

3.2. Indicatoren beheersovereenkomst 2020 - 2025

De vorming “bouwen aan een dementievriendelijke gemeente” inspireerde de RPO’s naar een beleid dat de leefsituatie van mensen met dementie in de gemeente verbeterd. Aan de 15 vormingsmomenten rond dementie namen **198** mensen deel. Als we daar de deelnemers aan de vormingsmomenten over wonen en sleutel aan het beleid van september 2021 tot en met augustus 2022 bijtellen, bereikten we **236 deelnemers met de vormingen**.

We zorgden ook voor heel wat lectuur voor en door lokale ouderenraden. De website ouderenraden.be kreeg er **34 nieuwe artikels ‘in de kijker’** bij, en ook **40 nieuwe sterke praktijken** werden aan de inspiratiedatabank toegevoegd.

Als we de uitvoering van het programma toetsen aan de concrete indicatoren die de Vlaamse Ouderenraad vooropstelt zien we volgend resultaat:

- Indicator: voor het train-de-trainer programma zijn op elk moment minstens 20 trainers beschikbaar, waarbij een evenwichtige geografische spreiding van de trainers in elke provincie wordt nagestreefd;
 - Er zijn op dit moment **16 vorminggevers**. Doch kunnen we actief beroep doen op een 10-tal vorminggevers. Er waren evenwel steeds **voldoende vrijwilligers** beschikbaar om de vormingen te organiseren. We evalueren de nood aan het opleiden van bijkomende vrijwilligers, waarbij we zowel oog hebben voor het waarborgen van de continuïteit van de vormingswerking, maar ook kijken naar het aantal vormingsvragen, zodat elke opgeleide vrijwilliger effectief een wezenlijk engagement kan opnemen.
- Indicator: jaarlijks worden vormingen voor RPO’s en ouderenverenigingen georganiseerd (offline of online) met een totale participatie van minstens 400 deelnemers;
 - Er namen **236 personen** deel aan de vormingsmomenten. Dit is minder dan de voorgaande jaren, hetgeen we deels kunnen wijten aan de angst voor fysieke bijeenkomsten in nasleep van de coronapandemie. Ook merken we dat veel ouderenverenigingen zich in nasleep van de pandemie sterk intern focussen op het heropbouwen van hun werking, en daardoor momenteel minder vormingen aanvragen vergeleken met voor de pandemie.
- Indicator: een jaarlijks bereik van 15 000 bezoekers voor het digitale platform;
 - Tussen september 2020 en augustus 2021 kende ouderenraden.be in totaal **16 536 unieke bezoekers**. Dit zijn 3 108 bezoekers meer dan vorig jaar. Steeds meer ouderenraden en lokale besturen vinden hun weg naar de website.
- Indicator: er vinden minstens 4 uitwisselingssessies plaats, waarvan elke sessie tweemaal wordt ingericht op verschillende locaties. Per uitwisselingssessie is er een deelname van minstens 10 verschillende gemeenten.

- Er vonden reeds twee uitwisselingssessies plaats, die elk op twee locaties georganiseerd werden. In totaal namen een 100-tal personen deel aan de uitwisselingssessies. Bij elke sessie waren er minstens 10 gemeenten die deelnamen. De andere twee sessies zijn in het werkjaar 2022-2023 voorzien.
- de speerpunten van het Vlaams ouderenbeleidsplan zijn terug te vinden in de uitrol van het programma;

→ De herlancering van de vorming dementievriendelijke gemeenten sluit aan bij de speerpunten van het ouderenbeleidsplan. De Labo's Ouderenbeleid i.s.m. VVSG en VUB rond zorgzame buurten sluiten dan weer aan op de doelstelling om eenzaamheid tegen te gaan en kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning voor wie kwetsbaar is mogelijk te maken. Ook de artikels in de kijker raken verschillende thema's uit het Vlaams Ouderenbeleidsplan aan.
 - er wordt een gemotiveerde rapportering opgesteld over de wijze waarop de vzw Vlaamse Ouderenraad binnen de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap deze indicatoren heeft gerealiseerd in het tweetalig gebied-Brussel-Hoofdstad.

→ In 2021 werkten we samen met het Kenniscentrum WWZ aan het vormingsluik rond woonalternatieven voor ouderen, waarbij we samen de Brusselse goede praktijk Casa Viva in beeld brachten. Daarnaast zijn we in nauw overleg met het Brussels Ouderenplatform, dat vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie eveneens een opdracht rond ouderenbeleidsparticipatie heeft in Brussel, om te kijken hoe de rol van beide organisaties op elkaar kan aansluiten. Zo was de Vlaamse Ouderenraad vertegenwoordigd in het panel rond 'Brussel: leeftijdsvriendelijke stad', georganiseerd door het Bop en de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie op 13 juni 2022.

3.3. Financieel verslag

Het werkjaar 2021-2022 sloot af met een beperkt tekort van € 3 702,89. De gedetailleerde resultatenrekening voor het werkjaar 2021-2022 is opgenomen in bijlage 3.

4. Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht artikels in de kijker en inspiratiedatabank website www.ouderenraden.be

Bijlage 2: Artikel barometer

Bijlage 3: Financieel jaarverslag – resultatenrekening analytische boekhouding

